

Nader onderzoek vleermuizen Kruisakkers Annen

Datum	14 oktober 2015
Veldwerk	Raymond Haselager
Auteur	Harold Steendam
In opdracht van	MUG Ingenieursbureau, Dhr. A. Wegman
Projectnummer	P15140

1 | Aanleiding en vraagstelling

De woningen aan de Kruisakkers met de even nummers 20 t/m 24 worden gesloopt en vervangen door nieuwe woningen. Om deze ontwikkeling binnen de kaders van de Flora- en faunawet uit te voeren is op 24 maart 2015 een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Met het verkennend onderzoek kon de aanwezigheid van de Huismus worden aangetoond, maar kon de aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen niet met zekerheid worden uitgesloten. Verblijfplaatsen van vleermuizen genieten een zware bescherming. Voor de verdere ontwikkeling van de plannen is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de woningen. Daarna zijn mogelijk vervolgstappen aan de orde.

Deze notitie geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Zijn er verblijfplaatsen van vleermuizen in de woningen aanwezig?
2. Welke vervolgstappen zijn nodig om de sloop van de woningen mogelijk te maken?

2 | Methode

Het nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd door middel van vier veldbezoeken in het zomerhalfjaar (tabel 1). De eerste twee bezoeken waren speciaal gericht op het vaststellen van kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen. Door de late gunning van het onderzoek was het niet mogelijk om twee bezoeken met een tussenperiode van minimaal 30 dagen voor half juli uit te voeren. Dit is ondervangen door twee veldbezoeken in één nacht uit te voeren (avond en aansluitend ochtend).

De laatste twee bezoeken waren gericht op het vaststellen van paarverblijfplaatsen.

De bezoeken 1, 3 en 4 zijn gebracht rond zonsondergang bij het uitvliegen van de vleermuizen. Het tweede bezoek is gebracht rond zonsopkomst bij het invliegen van de vleermuizen. Met name in de kraamperiode (tot half juli) zijn verblijfplaatsen in de ochtend iets makkelijker vast te stellen, doordat vleermuizen dan nog een tijdje rond de verblijfplaats zwermen voordat ze invliegen. Met de activiteit

tijdens het laatste bezoek kunnen ook inschattingen worden gemaakt over het belang van de woningen als winterverblijfplaats.

Tabel 1 Veldbezoeken 2015 ten behoeve van het onderzoek naar vleermuizen in de Kruisstraat in Annen.

Bezoek	Datum	Zon op/onder	Begin	Eind	Weersomstandigheden
1	10 juli 2015	21:58u	21:58u	23:58u	Zwaar bewolkt, 17°C, matige wind
2	11 juli 2015	5:20u	3:33u	5:33u	Half bewolkt, 11°C, weinig wind
3	10 september 2015	20:02u	21:07u	23:07u	Licht bewolkt, 12°C, weinig wind
4	30 september 2015	19:14u	20:43u	22:43u	Onbewolkt, 10°C, matige wind

Er is gebruik gemaakt van een batdetector van het type Petterson D240x. Deze batdetector maakt de ultrasone geluiden van de vleermuizen hoorbaar voor het menselijk oor, zodat determinatie van de soorten mogelijk is. Zonodig kunnen de geluiden worden opgenomen om later met specialistische software te determineren. Dit laatste is een handig hulpmiddel voor de zeldzamere en moeilijker te determineren soorten.

3 | Resultaten en effectenbeoordeling

Resultaten

Kraamverblijfplaatsen

De aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen (vrouwjes met jongen) kan worden uitgesloten. Er zijn geen waarnemingen gedaan (zoals zermgedrag) die duiden op de aanwezigheid van dergelijke verblijfplaatsen in de woningen. In de voorzomer is de activiteit van vleermuizen beperkt tot foeragerende Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers en (relatief) hoog overvliegende Rosse vleermuizen. De eerste twee soorten zijn regelmatig korte tijd waargenomen in de diepe achtertuinen van de woningen. De achtertuinen van de woningen grenzen aan een openbare groenstrook dat erg geschikt is als aanvliegroete voor vleermuizen. Rosse vleermuizen toonden in zijn geheel geen binding met de onderzochte woningen.

Zomerverblijfplaatsen

De aanwezigheid zomerverblijfplaatsen (verblijfplaatsen bestaande uit meerdere vleermuizen, voornamelijk mannetjes) kan op basis van het vleermuisonderzoek worden uitgesloten. Tijdens de veldbezoeken is geen zwermgedrag waargenomen die zouden kunnen duiden op verblijfplaatsen die door meerdere vleermuizen worden gebruikt.

Paarverblijfplaatsen

In de nazomer was duidelijk sprake van een hogere activiteit van vleermuizen dan in de voorzomer. In de onderzochte woningen zijn twee paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis vastgesteld in het huizenblok Kruisakkers 18-20/20a:

1. Kruisakkers 20/20a: voorzijde woning (bij of net onder dakgoot);
2. Kruisakkers 20/20a: achterzijde woning(exacte locatie niet te achterhalen).

De paarverblijfplaats aan de voorzijde van de woning op nummer 20/20a is gebaseerd op de aanwezigheid van een intensief roepend mannetje die tijdens beide veldbezoeken in de nazomer vrijwel de hele avond onophoudelijk heeft geroepen. Daarbij hing de vleermuis met enige regelmaat aan de

voorgevel. De exacte verblijfplaats was moeilijk te lokaliseren, maar werd vermoedelijk bereikt via een opening bij of net onder de dakgoot.

De tweede paarverblijfplaats werd vastgesteld aan de achterzijde van hetzelfde huizenblok. Deze vleermuis werd met enige regelmaat gelijktijdig met de vleermuis aan de voorzijde waargenomen. Hierdoor is het voldoende aannemelijk dat het om in ieder geval twee paarverblijfplaatsen gaat. De vleermuis aan de achterzijde werd soms kort hangend op de gevel waargenomen. Het gedrag duidt op de aanwezigheid van een paarverblijfplaats. De exacte locatie van de verblijfplaats en de opening naar de verblijfplaats kon niet worden achterhaald.

In de voor- en achtertuint van de woningen aan de Kruisakkers 22 en 24 werden regelmatig paarroepende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het betreffen zeer waarschijnlijk rondvliegende vleermuizen van het naastgelegen huizenblok of van elders uit te straat. Er zijn geen aanwijzingen dat in deze woningen paarverblijfplaatsen aanwezig zijn.

Winterverblijfplaatsen

Tijdens beide nazomerbezoeken is geen zwermgedrag van vleermuizen waargenomen. Hiermee kan de aanwezigheid van massawinterverblijven worden uitgesloten. Het is echter niet geheel uitgesloten dat (onder milde winterse omstandigheden) solitaire overwinterende Gewone dwergvleermuizen in de woningen aanwezig zijn.

Effectenbeoordeling

De sloop van de woningen leidt tot het verdwijnen van twee paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis. De beide verblijfplaatsen vormen een beperkt onderdeel van een netwerk in de omgeving die in alle functies voorziet (kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven). Met het verdwijnen van de twee paarverblijfplaatsen wordt het netwerk aangetast. De verwachting is echter dat de lokale staat van instandhouding niet noemenswaardig wordt aangetast. In de omgeving zijn voldoende alternatieven voorhanden die als vervangende paarverblijfplaats kunnen dienen.

4 | Vervolgstappen

Met de geplande sloop verdwijnen twee paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis. Tevens heeft de veldverkenning aangetoond dat er 4 paar Huismussen in de woningen aanwezig zijn. Alle typen van verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis en nestplaatsen van de Huismus genieten een zware bescherming in de Flora- en faunawet. Werkzaamheden waarbij effecten niet kunnen worden uitgesloten zijn ontheffingsplichtig. Ontheffing dient te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO). Onderdeel van de aanvraag is een projectplan. Belangrijke onderdelen in een projectplan zijn:

- Beschrijving van het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- Beoordeling van de invloed van de werkzaamheden op de functionaliteit van het leefgebied en op de gunstige staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis en de Huismus;
- Alternatievenafweging. Onderbouwing van de nut en noodzaak van de geplande ingreep;
- Uitwerking van mitigerende maatregelen. Dit betreft bijvoorbeeld het uitvoeren van de werkzaamheden in de minst kwetsbare periode en het **tijdig** aanbieden van tijdelijke en permanente alternatieve nest- en verblijfplaatsen. Voor het betreffende sloopproject betekent dit dat er 8 tijdelijke nestkasten voor de Huismus en 8 tijdelijke vleermuisvoorzieningen (platte kasten) moeten worden aangeboden in de nabijheid van de te slopen woningen (binnen

een straal van 200 meter). Deze tijdelijke voorzieningen moeten een overlappende periode van een half jaar naast de oorspronkelijke verblijfplaatsen functioneren. Voor eerstmogelijke sloop in het najaar van 2016 moeten deze voorzieningen uiterlijk 1 maart 2016 worden opgehangen. Tevens dienen voorzieningen te worden getroffen in de nieuwbouw voor beide soorten.